

Min bror er min fjende

Han lukker altid øjnene, når han skyder. Tænk, om han fik øje på sin bror. Jonatan er 15 år og soldat i Nicaraguas sandinisthær. Og broderen er med hos contra'erne

Tekst og foto: Charlotte Blay

Hans drengelhænder knuger maskinpistolen, som om det gjaldt livet. Hans krop virker træt, skønt den endnu ikke er fuldvoksen. Men blikket i øjnene har en erfaring og smerte, som hos en hårdt prøvet gammel mand.

Jeg fik aldrig hans rigtige navn. Ved kun, at hans dæknavn er Jonatan. At han er 15 år. At han er soldat i Nicaraguas sandinisthær.

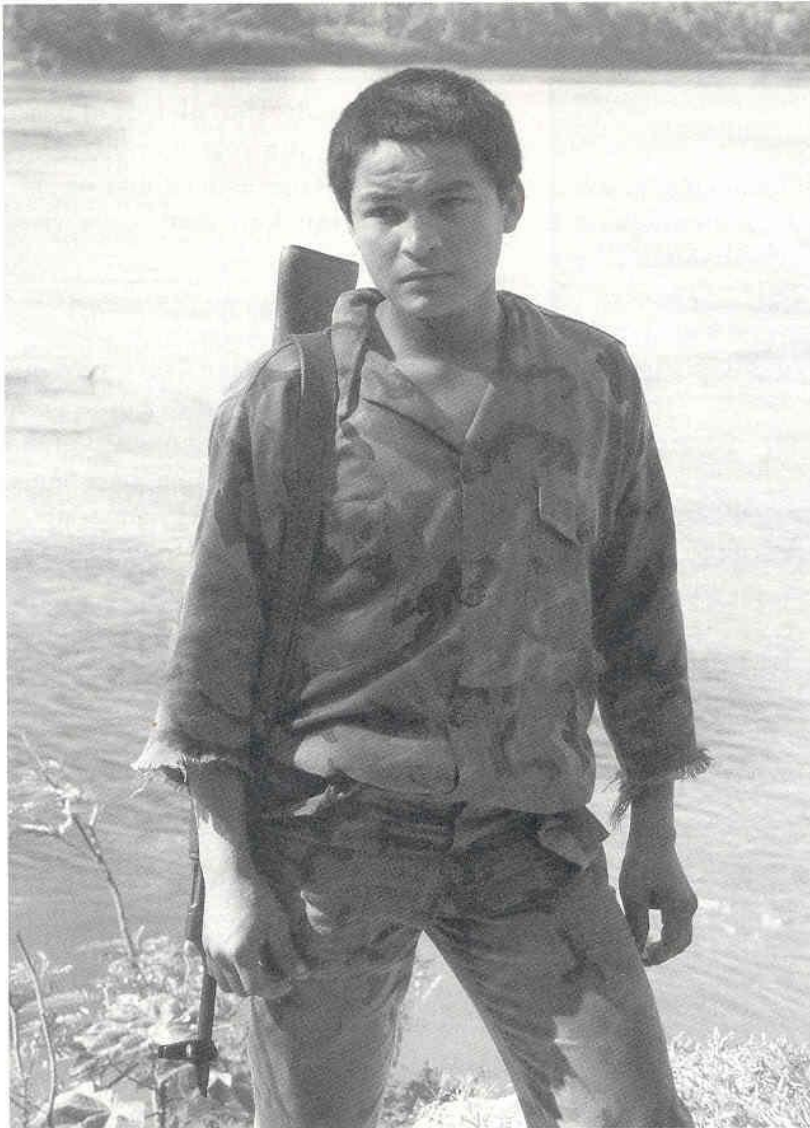
Her er aldersgrænsen for militærtjenesten normalt 17 år. De har åbenbart været nødt til at skrabe bunden.

Han står langt fra hjembyen Managua og vogter floden Rio Coco, der markerer grænsen til Honduras. Efter Nicaraguas regeringsskifte strømmer flygtningene hjem over floden. Mere end 20.000 miskito-indianere forlod deres landsbyer. Mange sendt på flugt af sandinisternes kugler. De kommer sejlene tilbage i de smalle træstammekanoer med deres ejendele. Tøjbylter, høns i kasser,

grise og magre hunde. De vil hjem og dyrke jorden ved flodbredderne. Hjem og bygge deres bombede og nedbrændte byer op. Hjem til traditionerne og de døde slægtninges grave. FN's Flygtningehøjkommissariat overvåger oversejlerne sammen med sandinistiske grænsevagter. Blandt dem drengen med dæknavnet Jonatan.

Våben er legetøj

Sammen med en tysk børnelæge fra UNICEF skulle jeg følge repatrieringen af miskito-indianere oppe ved floden. Vi fik plads i ladet på et militærkøretøj fyldt med soldater. Flere af dem fik mig til at tænke på spejderdrengene. Deres kluntede bevægelser. Den barnlige fnisen. Men deres løsagtige omgang med våbnene foruroligede mig. Mellem sækkene med såsæd og bønner til flygtningene flød deres ammunition og maskinpistoler. Jeg fik fødderne viklet ind i bæ-

restropperne. Mærkede en revolver gnubbe mig i siden. Kunne i lang tid ikke få øjnene fra fyren, som stod i det skrumplende lad og legede med en håndgranat.

Turen til floden tog seks timer gen-

nem et bølgende landskab af spredte pinjetræer og afbrændte græsstepper. Langs den hullede grusvej var hist og her rejst små kors ved siden af rustne, minesprængte bilvrug. ▶

Et sted lå en soldaterhjem og vipede i vejstøvet.

»Hvad er der sket her?« spurgte jeg og følte mig ubehageligt tilpas.

En af de mere modne soldater i lastbilen trak hovedrystende på skulderen:

»De unge smider deres udstyr væk i protest mod at være i militæret.«

»Hvor længe har du været soldat?« spørger jeg.

»Snart et halvt år,« siger han og fortæller mig sit dæknavn og sin alder, mens han ser på mig med de øjne.

Nu er det mig, der må kigge væk. Men jeg mærker, hvordan han ser og ser på mig. Måske fordi jeg er kvinde. Der er langt mellem kvinderne heroppe. Måske fordi jeg aldersmæssigt kunne være hans mor. Der er endnu længere hjem til hans mor.

Han begynder i hvert fald at snakke om sin mor. Militæret tog ham en aften, han var i biografen med vennerne. De har en taktik, hvor de hverver nye soldater ved at omringe biografen og diskoteker og pille de unge fyre ud og køre dem bort. Hans mor fik ikke besked. Måtte selv finde ud af, hvor han var. Hun prøvede at overtale myndighederne til at lade ham gøre det skoleår færdigt. Men nej.

Nu er hans mor alene med de fire mindre søskende. Han plejede at passe dem, mens hun solgte grøntsager på markedet. Giv dem bønner og ris og sådan. Han kan godt koge ris, forsikrer han.

Hans mor siger, at grøntsagerne snart er dyrere at købe fra bønderne end det, hun kan sælge dem for. Men det bliver nok anderledes nu.

Længe ser han på mig uden at sige noget. Studerer mig. Hans barneansigt er dybt alvorligt. Så kommer det:

»Min mor stemte på Violeta.«

»Nå?«

Han siger ikke mere.

Jeg spørger om hans far. Hvor er han?

»Død.«

Han hoster og puster røgen ud og tværer skodden ud i jorden med militærstøvlen. Tværer og tværer.

Men han regner med, at hans storebror lever. Et eller andet sted i Honduras. Indtil for nylig kom der i hvert fald penge fra ham til moren af og til. Dollars.

»Hvad laver din bror?«

»Soldat.«

»Contra?«

»Ja.« Han kniber munden så hårdt sammen, at læberne forsvinder.

Jeg giver ham en ny Prince og tænder for ham. Røgen, han puster ud, tilslører øjnene.

»Hør, har I aldrig fri. Orlov. Går ud og morer jer og sådan?« Jeg prøver at få stemmen til at lyde munter. Han nikker.

»Sidste gang gik vi på diskotek nede i Porto Cabezas. Vi havde splejset om en pakke smøger. En af kammeraterne havde en revolver i bæltet. Han var sådan en idiot, at han skød sig i foden, da han stak hånden i lommen efter tændstikkerne.« Jonatan griner, men latteren når ikke op i øjnene.

»Måske var han alligevel ikke sådan en idiot,« fortsætter han, og øjnene søger over til gravene.

Vennen blev sendt til hospitalet i Managua. De andre ligger derovre. De var på en mission kort efter.

Det evige mareridt

Vi står og ryger. Det usagte hænger i luften som en rådden lugt, der forpester fuglenes sang i træerne.

Så kommer det frem, uden at jeg spørger:

Han er bange! Pisse-bange! Det gælder om at skyde. Bare skyde ad helvede til, ellers er det dig selv, der bliver skudt. Han ved ikke engang, om han har slået nogen ihjel. Han lukker altid øjnene, når han skyder. Tænk, hvis han fik øje på sin bror.

Han har mareridt om natten. Der

ser han broren og alt blodet ... Vennerne og alt blodet ... Hører, når de skriger ... Men det holder op nu, når »damen« skal bestemme. Det er sikkert ... Hans stemme er lille og mat, og det er tydeligt, at han har besluttet sig til at skifte emne.

»Har du nogen børn?« siger han og peger på mig med maskinpistolen.

Jeg tager fat i løbet og drejer det venligt i en anden retning.

»Ja.« Mit smil er kun en grimasse, der ikke kommer indefra.

Han vil vide noget om mine børn. Men jeg kan ikke få begejstringen frem i stemmen, mens jeg forsøger at fortælle ham, hvordan de unge lever i mit hjemland.

Og tilbage i Danmark har jeg svært ved at fortælle mine børn om ham. Jonatan. Soldaten.

